

Критеријум оцењивања ученика за предмет

ГЕОГРАФИЈА

Праћење развоја и постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Ученик се из предмета ГЕОГРАФИЈА оцењује најмање два пута у полугодишту у петом разреду, а четири пута у шестом, седмом и осмом разреду.

У току полугодишта ученици се оцењују на три начина:

- 1) усмено,
- 2) писмено,
- 3) на основу активности на часу.

Ученик може бити оцењен током сваког дела часа и на свим типовима часа. Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник.

Оцена на писменим задацима, изражена у процентима:

86-100%	Одличан (5)
70-85%	Врло добар (4)
50-69%	Добар (3)
30-49%	Довољан (2)
0-29%	Недовољан (1)

Иницијални тест - обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области или теме, која су од значаја за предмет. Резултат иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Писмена провера постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Ученик ће имати најмање једну оцену (у полугодишту) на контролном задатку дужем од 15 минута. Оцене су јавне, ученик има увид у свој рад. Тестови дужи од 15 минута су најављени, оцена се уписује у дневник у року од осам дана од дана провере. Реализује се на крају наставне области, а према плану предметног наставника.

Провера картографске писмености се остварује усменим и писменим путем – представљање географских објеката на некој карти.

Усмена провера постигнућа ученика - обавља се у току оба полугодишта. Најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

ПЕТИ РАЗРЕД

Одличан (5) - ученик објашњава појаве и процесе у Сунчевом систему и њихов утицај на планету Земљу; зна димензије Земље, анализира и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања; објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање; у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; самостално се сналази на географској карти; лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Врло добар (4) - ученик разуме појаве и процесе у Сунчевом систему и њихов утицај на планету Земљу; зна димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања; разуме физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и познаје мере за његову заштиту, обнову и унапређивање; у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења; показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања; у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује.

Добар (3)- ученик класификује небеска тела и описује појаве, процесе и њихове односе у Сунчевом систему разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери); у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; у довољној мери критички расуђује; показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе.

Довољан (2) - ученик именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред, описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања; именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике; знања која је остварио су на нивоу репродукције; уз минималну примену, у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1) - ученик не препознаје основне географске објекте, појаве, процесе и односе; не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује жељу за напредовањем, као ни интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.

ШЕСТИ РАЗРЕД

Одличан (5) - ученик у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте; објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља; објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности; вреднује алтернативе за одрживи развој усвојој локалној средини, Србији, Европи и свету; представља процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света; објашњава географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије.

Врло добар (4) - ученик у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења; показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања; у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује. Разуме просторне (топографске) и каузалне везе географских чињеница - објеката, појава, процеса и углавном самостално доноси закључке о њиховом односу на основу анализе географске карте; описује утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља; познаје утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности; разуме алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету; описује процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света; углавном се самостално сналази на географској карти; познаје географске везе и законитости у Европи и уме да издвоји географске регије; илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.

Добар (3) - ученик у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; у довољној мери критички расуђује; показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе. Одређује стране света у простору и на географској карти; одређује положај места и тачака на географској карти; препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и шемом; приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболима), графиком, табелом и шемом; разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва; именује међународне организације у свету; описује природне и друштвене одлике Европе и наводи њене географске регије.

Довољан (2) – ученик разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања; наводи и описује начине представљања Земљине површине; препознаје и чита географске и допунске елементе карте; познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред; дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране; препознаје основне природне и друштвене одлике Европе; знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1) - ученик не познаје основне појмове из картографије, области друштвене географије и регионалне географије Европе; знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује жељу за напредовањем и ангажовањем као ни интересовање за учешће у активностима.

СЕДМИ РАЗРЕД

Одличан (5) - ученик објашњава географске везе и законитости у Европи и на ваневропским континентима; издваја и објашњава географске регије; препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма; може да укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; доводи у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; самостално се сналази на географској карти; у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Врло добар (4) - ученик разуме географске везе и законитости у Европи и на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије; углавном се самостално служи географском картом; у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове, специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и одабраним државама; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења; показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања; у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује.

Добар (3) - ученик описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије; у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; у довољној мери критички расуђује; делимично је самосталан у сналажењу на географској карти; показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе.

Довољан (2) - ученик који именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике; знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1) - ученик не познаје основне појмове из регионалне географије Европе и ваневропских континента. Знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује жељу за напредовањем и ангажовањем, као ни интересовање за учешће у активностима.

ОСМИ РАЗРЕД

Одличан (5) - ученик анализира и објашњава географске везе и законитости у нашој земљи (Србији) и издваја и пореди географске регије; самостално се сналази на географској карти; у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља Србије; логички повезује чињенице и појмове; објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности у нашој земљи; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује висок степен сарадње са осталим члановима групе и изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Врло добар (4) - ученик објашњава природне и друштвене одлике наше државе и описује географске везе и законитости у нашој земљи и издваја географске регије; углавном се самостално сналази на географској карти; углавном самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења; показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања; у великој мери сарађује са осталим члановима групе и у знатној мери критички расуђује.

Добар (3) - ученик описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи и описује њене географске регије; у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; делимично је самосталан у сналажењу на географској карти; већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; у довољној мери критички расуђује; показује делимични степен активности и ангажовања и у довољној мери сарађује са осталим члановима групе.

Довољан (2) - ученик препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе; знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; није самосталан у сналажењу на карти; у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1) - ученик не познаје основне појмове из регионалне географије Србије, њена природна и друштвена обележја; знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.

Активност на часу - активност ученика прати се и вреднује континуирано током наставног процеса. Елементе формативног оцењивања чине: усмени одговори, ангажовање, степен развијености ученичке компетенције, активност на часу, домаћи задаци, садржај школске свеске, коришћење атласа на часу, успешност у групном раду, практичан рад, излагања и представљања изложби радова, презентација, резултата истраживања, паноа, цртежа, у складу са програмом географије, домаћи задаци, однос према раду, писање есеја, учешћа у дебати и дискусији, сарадња у тиму, комуникација у тиму, показивање иницијативе, заинтересованост, као и учешће на општинском, окружном или републичком такмичењу и учешће на националним и међународним такмичењима.

Критеријум за оцењивање презентације

1. Презентација треба да буде садржајно тачна, без граматичких и словних грешака.
2. Ученик сходно свом узрасту треба да обухвати све значајне теме задате области, не користити само копиран текст са интернета. Ученичко излагање треба да буде поткрепљено примерима из свакодневног живота и занимљивостима везаних за задату тему.
3. Оптималан број теза по слајду је од четири до пет. Слова морају бити видљива на подлози слајда и својим величином. Препоручена величина слова на слајду је од 28 до 32, наслова 44. Сlike на слајду морају да прате излагање ученика, при чему се води рачуна о броју слика. Сваки графикон и слика на слајду морају бити појашњени.
4. Време излагања ученика треба да буде од десет до петнаест минута.
5. Прилико излагања ученик треба да буде сигуран и да влада материјом коју презентује друговима. Не би требало да чита са слајда или папира.
6. Презентација представља самосталан рад ученика. Ученик који задовољи све задате критеријуме добија одличну оцену. Уколико постоје блаже грешке у раду ученик добија оцену врло добар. Уколико код ученика постоје веће грешке или велики број мањих грешака ученик се упућује да исправи грешке, научи и добија прилику да поново представи свој рад.

Наставници географије:

Стекић Горана

Тимотијевић Срђан